

PleurX™ dren – for tapping av pleuravæske og ascites

PleurX™ er et permanent, tunnelert silikonkateter til bruk for drenering av væske i pleurahulen (pleuravæske) og væske i bukhulen (ascites). Det er 66 cm langt (evt. 71 cm for ascites) med fenestreringer (hull) på de innerste 25 cm. En enveisventil tillater luft og væske å slippe ut, men ikke inn. Vakuumbolter på 500 og 1000 ml kan kobles til for drenasje.

Innleggelse av PleurX™. Indikasjon er residiverende, symptomgivende pleura- eller ascitesvæske hos pasienter med gjentatte behov for tapping. Oftest dreier dette seg om pasienter som skal kunne være hjemme eller på institusjon utenfor sykehus. Innleggelse rekvireres av lege og foretas på røntgenavdelingen.

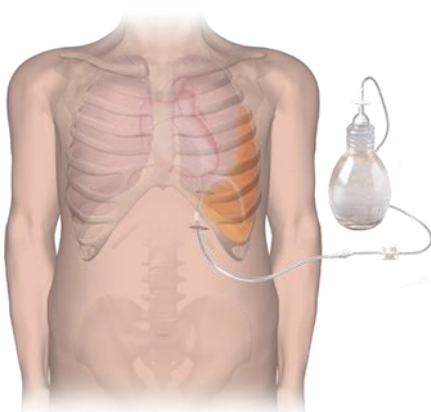
Pleuravæske. Hulrommet mellom lunge og brystvegg kalles pleurahule, og det er alltid en liten mengde væske i dette hulrommet. Væsken fungerer som smøring slik at lungene kan bevege seg fritt mot brystveggen når du rører på deg. Når væske samler seg i pleurahulen raskere enn kroppen kan fjerne den, kalles tilstanden pleuravæske (pleuraeffusjon). Pleuravæske kan være forårsaket av bl.a hjertesvikt, lungeinfeksjon som lungebetennelse eller tuberkulose, skrumplever, nyresvikt, autoimmunesykdommer (leddgikt og systemisk lupus erythematosus) og noen kreftformer. [Les mer](#)

Ascites er unormal ansamling av væske i bukhulen, og kan ha flere årsaker. Ascites kan skyldes leversvikt, betennelse, lymfelekkasje, eller kreftceller i bukhulen. Mangel på visse stoffer som kroppen trenger (elektrolytter, albumin) kan forstyrre kroppens væskebalanse og kan også forårsake ascites. [Les mer](#)

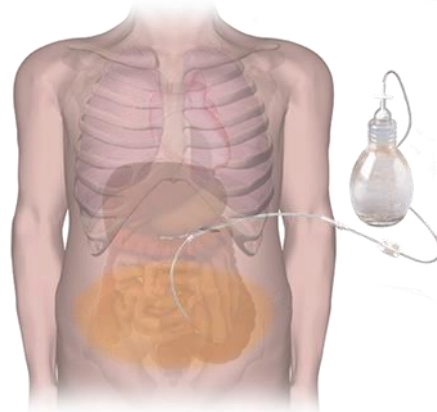
Alt nødvendig utstyr til PleurX™ dren leveres av «Behandlingshjelpemidler», etter søknad. Det er spesialisthelsetjenesten som søker.

Illustrasjon PleurX™:

Pleuravæske (pleurahule):

Ascites (bukhule):

(www.bd.com)

Bruk og stell av PleurX™

Forberedelser:

1. Bruk en ren og stødig arbeidsflate for vakuumflaskepakningen.
2. Vask hendene (med såpe og vann i minimum ett minutt. Evt. hånddesinfeksjon i 30 sekunder, eller til hendene er tørre. Bruk tilstrekkelig desinfeksjonsmiddel).
3. Ta av bandasjen og kompresser over kateteret. Observer om det er tegn til infeksjon/irritasjon, som rødhet, hevelse eller væske rundt innstikkssted.
4. Vask hendene igjen.
5. Legg pakken med blått omslag på den rene arbeidsflaten med «fliken» opp. Åpne det blå omslaget ved å brette ut foldene. Alt som ligger i det blå omslaget er sterilt: unngå å ta på det sterile området med hendene.

6. Sett flasken ved siden av det blå omslaget. Ta av «papirtape» på drenasjeslangen og rull ut drenasjeslangen. OBS: at munnstykket blir liggende på steril flate!
7. Ta på sterile hansker. Unngå å komme borti hud eller klær med de sterile hanskene.

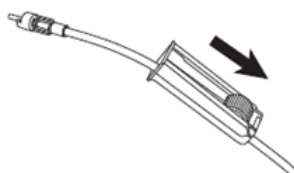
8. Åpne de tre sprittørkene og plasser dem på det blå omslaget.

Tilkobling av drenasjeflaske:

Hold ventilen på PleurX™ kateteret og munnstykket på drenasjeslangen sterilt.

OBS! Ikke noe annet enn drenasjeslangens munnstykke må føres inn i PleurX kateterets ventil, da kan ventilen skades! (En skadet ventil kan lede luft inn i kroppen eller væske kan lekke ut når drenering ikke pågår).

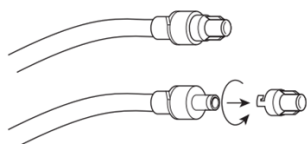
1. Steng slangen med rulleklemmen.

2. Hold drenasjeslangen tett opp til munnstykket og ta av hetten på munnstykket med den andre hånden ved å vri og dra forsiktig. Legg munnstykket tilbake på det blå sterile omslaget.

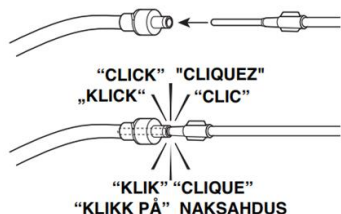
- Hold kateterventilen og vri av proppen på ventilen og kast den.

- Hold kateterventilen i hånden og desinfiser rundt ventilåpningen med sprittørk. Ikke forsøk å rengjøre inn i hulen da dette kan skade kateteret.

- Hold kateter nær ventilen. Ta drenasjeslangen med den andre hånden og før munnstykket inn i kateterventilen. Det kjennes og høres et lite klikk når munnstykket og ventilen er låst i hverandre.

Drenasje av væske:

- Låseklemmen på vakuumflasken sikrer at vakuumforseglingen på flasken ikke brytes under drenering. Hold vakuumflasken stødig rundt halsen og ta bort låseklemmen ved å ta på den øvre delen av klemmen og dra den ut.

- Fortsett å holde flasken og trykk den hvite «T» -spissen ned med den andre hånden. Eventuelt bruk en hånd, se illustrasjon. Legg merke til hvordan fingre er plasserte.

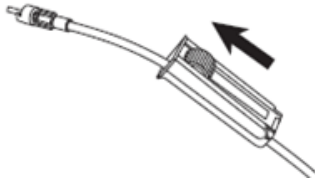

- Åpne klemmen på slangen ved å rulle på den slik at drenering kan begynne. Væsken flyter nå inn i vakuumflasken.
- Når mesteparten av væsken er tappet, flyter væsken saktere inn i flasken. Når det ikke kommer mer væske, eller når flasken er full, må slangeklemmen stenges fullstendig. Drenering tar vanligvis mellom 5 og 15 minutter. Dersom behov for flere flasker, følg instruksjon «Tilkobling av drenasjeflaske» igjen (over). Det er ikke nødvendig å desinfisere kateterventilen mellom flaskene.

OBS!

Vær oppmerksom på følgende:

Det er normalt å kjenne et visst ubehag eller litt smerte når væske dreneres. Om ubehag eller smerte kjennes under drenering, reguler med låseklemmen for å bremse eller stoppe opp dreneringen i noen minutter. Om det ikke oppleves bedre etter dette, eller hvis fortsatt smertefullt, kontakt lege eller sykepleier. Smerte kan være et symptom/tegn på infeksjon.

OBS!

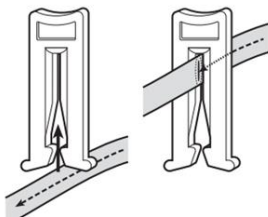
Drener ikke mer enn 1000 ml væske fra brystet, eller mer enn 2000 ml væske fra buken om gangen, hvis ikke annen beskjed er gitt fra lege. Hvis max ml tappet, og fortsatt symptomer/ubehag, kontakt behandlende lege/sykehusavdeling.

OBS!

Ikke bruk saks eller skarpe gjenstander nær PleurX™ kateteret!

OBS!

Den blå klemmen som følger med, er for akutte situasjoner og skal brukes hvis man lager hull eller kutt i kateterslangen, eller kateteret er skadet.

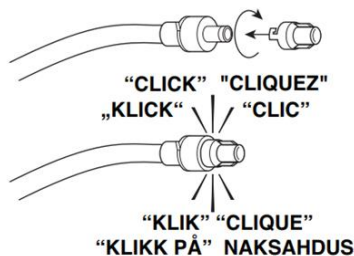

Avsluttende prosedyre:

1. Steng drenasjeslangen med låse/slangeklemmen.
2. Ta drenasjeslangen i en hånd og kateterventilen i den andre hånden. Dra ut munnstykket fra ventilen med en jevn bevegelse. Legg munnstykket til side.
3. Rengjør åpningen av ventilen med en sprittørk.

4. Sett den nye proppen på kateterventilen og vri proppen til den «klikker» på plass.

Bytte av bandasje:

1. Ved kun bytte av bandasje uten drenasje i forkant, skal du vaske hendene med såpe og vann i minimum ett minutt. Evt. hånddesinfeksjon i 30 sekunder, eller til hendene er tørre. Ta på sterile hansker.
2. Rengjør huden rundt innstikkstedet med sprittørk. La lufttørke.

3. Plasser skumgummiplaten med splitt rundt kateterslangen.

4. Rull kateterslangen som en spiral og legg den på skumgummiplaten.

5. Plasser kompressene oppå slangen og skumgummiplaten.

6. Ta av hanskene.
7. Ta den selvklebende bandasjen i hånden og dra den største papirbiten av bandasjen.

8. Plasser bandasjen over kompressene og trykk det på plass.
9. Fjern plastfolien fra bandasjen ved å dra tilbake plastfolien fra et hjørne, og hold den minste papirdelen nede.

10. Fjern den minste papirdelen fra bandasjen.

Tømming av vakuumflasken:

1. Noter hvor mye væske som er blitt drenert.
2. Hold flasken stødig med en hånd og trykk *ned* på den hvite «T»-spissen og beveg den i en sirkelformet bevegelse for å lage større åpning i forseglingen.

3. Åpne flasken ved å plassere tommelen ved siden av lokket til flasken, trykk *ned* og *sideveis* for å fjerne lokket fra flasken.

4. Tøm flaskens innhold i toalettet eller i vasken.
5. Plasser flasken i en plastpose, knytt posen godt igjen og kast den i søppelet.

(Illustrasjoner: www.bd.com og www.mskcc.org)

Stell av PleurX™ de første ukene

Skift på innstikkssted og dren x 2/uke de første 14. dager, til innstikksstedet har grodd.

Suturer ved innstikkssted fjernes etter 10-14 dager.

Suturer rundt drenet kan fjernes etter 21 dager.

Dusj

Du kan dusje med PleurX™. Før dusjing må du sjekke at den vanntette bandasjen slutter tett om huden og at kompressene under er dekket av bandasjen. Etter dusjen må du sjekke at det ikke er kommet vann under bandasjen. Dersom vann er kommet under bandasjen, må den skiftes.

Fjerning av PleurX™

Når du forsøker å drenere pleuravæske/ascites 3 ganger på rad og det hver gang er mindre enn 50 ml i beholderen, skal du ta kontakt med behandlende lege/sykehusavdeling. Det er mulig at kateteret skal fjernes eller at det er tett og må erstattes med et nytt kateter.

Komplikasjoner

Enhver endring (farge, konsistens, lukt) i væsken skal rapporteres til lege. Kontakt behandlende lege eller sykehusavdeling umiddelbart ved mistanke om infeksjon i kateteret. Smerte, rødhet, varme, hevelse, feber eller lekkasje rundt innstikkssted kan være tegn på infeksjon.

Kateteret har en på støpt cuff. Denne cuffen holder kateteret på plass fra innsiden. Om kateteret mot formodning skulle dras ut bør innstikksstedet dekket med en steril bandasje og lege oppsøkes umiddelbart. Ved komplikasjoner ringer du umiddelbart til behandlende lege/sykehusavdeling.

NB! Ikke bruk sprøyter for å trekke ut/skylle inn væske. Da kan ventilen i drenet ødelegges.

Utstysrveileder:

Alt nødvendig utstyr til PleurX™ dren leveres av «Behandlingshjelpemidler», etter søknad.

Behandelnde lege i spesialisthelsetjenesten søker.

Ved UNN HF finner man gjeldende skjema i DIPS.

Det er egne prosedyrepakker til bruk og stell av kateteret. Disse inneholder nødvendig utstyr for tapping og vanlig stell. Ønsker man flere flasker/kolber kan dette bestilles i enheter for seg selv.

Standard levering er:

PleurX Procedure Pack

PleurX Drainage Kit

Tilleggsutstyr på forespørsel:

**Kompresser, hansker, tape,
skiftesett o.l**

PleurX prosedyrepakke:

(Illustrasjon: www.bd.com)

(Informasjon innhentet fra Behandlingshjelpemidler UNN Tromsø og OneMed AS)

NB! Klorhexidinsprit 5% til desinfeksjon av kateter kommer utenom, og må fås på apotek på hvit resept som merkes «Dekkes av helseforetak».

Link til behandlingshjelpemidler [her](#)

Referanser:

Behandlingshjelpemidler.no

OneMed Norge

PleurX™ Drainage System – BD {link hentet fra nett mars 2023}

BD PleurX Patient Education- Draining Fluid {link hentet fra nett mars 2023}

NICE Guidance. <https://www.nice.org.uk/guidance/mtg9>

Folkehelseinstituttet.no [<https://www.fhi.no/nettpub/handhygiene>]

Helsebiblioteket [<http://www.helsebiblioteket.no/pasientinformasjon/alle-brosjyrer/pleuravaeske>]

Helse Bergen, Avdeling for kreftbehandling og medisinsk fysioterapi

Helse Nord, DocMap PR 34959

Kreftlex.no [<http://kreftlex.no/Stottebehandling/st-beh-Ascitestapping/>]

Legevakthåndboken https://www.lvh.no/symptomer_og_sykdommer/mage_og_tarm/symptomdiagnoser/ascites

UpToDate. Kreftrelatert ascites.

